

107438

ADVIES

in het geding tussen:

de heer A en mevrouw B, wonende te D, verzoekers,
gemachtigde: de heer mr. A.R. van Tilborg

en

E, gevestigd te D, het bevoegd gezag van F, verweerder
gemachtigde: de heer mr. S.G. van der Galiën

1. VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Op 23 september 2016 hebben verzoekers aan de Commissie een geschil voorgelegd over de voorgenomen beslissing van verweerder d.d. 25 augustus 2016 om G te verwijderen van F. Verweerder heeft op 12 oktober 2016 een verweerschrift ingediend.

De mondelinge behandeling van het geschil vond plaats op 20 oktober 2016 te Utrecht.

Verzoekers hebben zich 's ochtends voor de zitting afgemeld. Zij hebben zich ter zitting laten vertegenwoordigen door mr. J.M. Schippers, een kantorgenoot van hun gemachtigde.

Namens verweerder was ter zitting aanwezig de heer H, directeur/bestuurder van het bevoegd gezag.

Het samenwerkingsverband Zuidoost-Drenthe VO 2202 werd ter zitting vertegenwoordigd door de heer J, directeur.

Ter zitting zijn met instemming van de partijen aan de Commissie de deskundigenadviezen van mevrouw K, orthopedagoog-generalist, van mevrouw L, gedragsdeskundige/GZ-psycholoog en van mevrouw M, GZ-psycholoog, overgelegd. Deze deskundigenadviezen zijn opgesteld met het oog op de beoordeling van de toelaatbaarheidsverklaring voortgezet speciaal onderwijs voor G.

2. DE FEITEN

1. Verzoekers zijn de ouders van G. Sinds augustus 2013 is G als leerling ingeschreven op F. Aanvankelijk startte zij op het niveau theoretische leerweg. In het eerste leerjaar is bij haar een IQ vastgesteld van 76 en is G afgestroomd naar de basisberoepsgerichte leerweg (bbl) met leerwegondersteuning.
2. Op 20 juni 2016 is door het samenwerkingsverband voor G een toelaatbaarheidsverklaring vso afgegeven.
3. Op 3 juli 2016 hebben verzoekers G aangemeld bij een school voor voortgezet speciaal onderwijs (vso) in cluster 4.
4. Tegen dit besluit hebben verzoekers op 13 juli 2016 een bezwaarschrift ingediend.

5. Op 25 augustus 2016 heeft verweerder aangekondigd voornemens te zijn G van school te verwijderen en heeft dit schriftelijk bevestigd. Vanaf 25 augustus 2016 wordt G niet meer tot de lessen van de school toegelaten en krijgt zij huiswerkbegeleiding.
6. Op 9 september 2016 heeft het samenwerkingsverband in de beslissing op bezwaar de toelaatbaarheidsverklaring van G voor vso gehandhaafd.

3. STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Standpunt verzoekers

Volgens verzoekers is er geen afdoende onderbouwing van de toelaatbaarheidsverklaring. De school stelt handelingsverlegen te zijn, maar dat is niet gemotiveerd. De rapportcijfers van G zijn goed. Alleen voor het vak verzorging heeft zij een 5, en een onvoldoende voor gym. Voor de overige vakken staat zij een voldoende. Bij haar zijn geen gedragsstoornissen vastgesteld. Blijkbaar heeft G een gestructureerde werkomgeving nodig waar de opdrachten goed en duidelijk zijn afgebakend. Daar moet de school aan kunnen voldoen. Handelingsverlegenheid is niet aangetoond. Verder is er geen ontwikkelingsperspectief voor G opgesteld en is daarover geen op overeenstemming gericht overleg gevoerd. Door de moeder van G is onder druk van de school een toestemmingsverklaring ondertekend, waarmee zij instemt met verwijzing van G naar vso. De verwijzing is doorgedrukt zonder zorgvuldige onderbouwing. G wil graag op de huidige school blijven. Verzoekers staan nu open voor gezinsbegeleiding.

Standpunt verweerder

Op advies van de basisschool is G in het voortgezet onderwijs gestart in de theoretische leerweg. In klas 1 bleek dit niveau voor G te hoog gegrepen en heeft de school een uitgebreid IQ-onderzoek gedaan en een persoonlijkheidsonderzoek uitgevoerd. Uit de intelligentietest bleek voor G een niveau op de grens van praktijkonderwijs en bbl. Na de afstroom naar de bbl bleek dat G de theorievakken wel aankon, maar dat de praktische kant van de opleiding een groot probleem vormt. Uit het in het eerste jaar door de orthopedagoog uitgevoerd persoonlijkheidsonderzoek zijn geen persoonlijkheidsstoornissen naar voren gekomen. G wil het bbl-diploma verzorging behalen. Dat is echter niet mogelijk omdat zij niet in staat is de praktijkcomponent met succes af te ronden. Met een onvoldoende voor praktijk (12 lessen per week) kan zij niet naar het vierde jaar worden bevorderd. G zit nu voor de tweede maal in het derde jaar. Via het voortgezet speciaal onderwijs kan zij ook toegang krijgen tot de opleiding babyverzorging, de opleiding die zij wil volgen.

G is door het ontbreken van specifieke sociale vaardigheden niet in staat zichzelf te redden, niet tijdens stage maar ook niet op het werkplein van de school. G zit in een isolement, zij heeft geen telefoon of internet om contacten mee te onderhouden. Buiten school heeft zij geen contact zonder dat haar ouders bij haar zijn. Zij mag van haar ouders niet alleen met het openbaar vervoer. G is vaak ziek gemeld en heeft daardoor veel verzuimd. Uiteindelijk is de school in februari 2016 overgegaan tot een melding bij Veilig Thuis.

De school heeft aan G verschillende vormen van ondersteuning geboden. Ambulante begeleiding, weerbaarheidstraining (klas 1), een-op-een begeleiding tijdens kooklessen, extra uitleg en begeleidende gesprekken tijdens opdrachten, het bij de hand nemen van G en stap voor stap uitleggen en activeren, ondersteuning gericht op plannen en het maken van opdrachten buiten de lessen. G heeft een half jaar remedial teaching voor Nederlands gekregen na een dyslexiescreening. Verder is er bij haar een werkhoudings- en gedragskaart ingezet. Zij is naar schoolmaatschappelijk werk gegaan tijdens de schooljaren 2013-2014 en 2014-2015. Daar is vooral gesproken over de thuissituatie en over voorvallen tijdens de lessen. Tijdens het schooljaar 2014-2015 is een sociale vaardigheidstraining ingezet. Voor G is er ook psychologische hulp geweest via een GZ-psycholoog.

Aan het einde van het tweede schooljaar heeft G gekozen voor de richting verzorging omdat zij kraamverzorgster wil worden. Dit is door de docenten afgeraden omdat praktijk een belangrijk onderdeel vormt van de lessen en samenwerkingsvaardigheden en het sociale aspect een prominente plaats innemen. Dit is juist het probleem van G.

In het schooljaar 2015-2016 was er wekelijkse begeleiding voor G om concrete voorvallen te bespreken en na te spelen. Dat schooljaar heeft G ook een aantal malen contact gehad met het Centrum Jeugd en Gezin en met jongerenwerk. Jongerenwerk heeft het gezin hulp aangeboden, maar verzoekers hebben dat afgewezen. In het schooljaar 2015-2016 waren er voor G wekelijkse mentorgesprekken en een terugkommiddag voor de sociale vaardigheidstraining. Ondanks alle begeleiding is haar gedrag op sociaal gebied in het derde leerjaar verslechterd. Zij vertoont net als de vorige jaren starend, werk weigerend gedrag en zij uitte zich inmiddels krachtig. Al haar gedrag was erop gericht niet te hoeven werken. Samenwerken met andere leerlingen lukte nauwelijks. De docenten verzorging hebben uiteindelijk aangegeven handelingsverlegen te zijn.

Wel is G in het derde jaar de kans geboden om stage te lopen op een basisschool. Ondanks intensief contact tussen de stageplek en de docent verzorging werd G na anderhalve dag weggestuurd omdat zij niet kon omgaan met de verschillende instructies, eenvoudige opdrachten niet uitvoert, geen initiatief toont en het samenspelen met de kinderen niet lukt. Evaluatie maakt duidelijk dat G geen zelfinzicht heeft en niet kan reflecteren op haar eigen gedrag.

De school heeft voorgesteld dat G naar de Tussenvoorziening van het samenwerkingsverband gaat om te kunnen bepalen wat precies haar onderwijsbehoefte is. Dit voorstel is door verzoekers verworpen. Zij hebben er daarna mee ingestemd dat G overstapt naar het voortgezet speciaal onderwijs. Daarvoor is een toelaatbaarheidsverklaring afgegeven. Verzoekers hebben G ook op die school aangemeld, maar een fase later is het vso door verzoekers toch weer verworpen. Daarna is gekeken naar een kleine school voor praktijkonderwijs. De ouders en G waren het met deze vorm van onderwijs eens, maar één school wilde G niet aannemen en bij een andere school is het toelatingsgesprek met G niet goed verlopen waardoor ook daar geen inschrijving zal volgen.

G zit vanaf eind augustus 2016 thuis en krijgt huiswerkbegeleiding. Verweerder wil met de voorgenomen verwijdering de bestaande impasse doorbreken. Er vindt eind oktober 2016 opnieuw een gesprek met verzoekers plaats over een tijdelijke plaatsing van G op de

Tussenvoorziening. Als verzoekers daarmee akkoord zijn, dan is de voorlopige verwijdering van de baan. Zo niet, dan zal verweerder overgaan tot definitieve verwijdering.

4. INBRENG SAMENWERKINGSVERBAND

Het samenwerkingsverband heeft de school een compliment gegeven voor de aan G geboden begeleiding. Er was op de school voldoende deskundigheid, maar het binnen de school aangeboden regulier onderwijs is geen geschikte onderwijsvorm voor G. De school heeft het samenwerkingsverband verzocht te adviseren over de onderwijsbehoefte van G. Aanvankelijk is hieruit geen toelaatbaarheidsverklaring gekomen. Wel is het advies gegeven om G te plaatsen op de Tussenvoorziening. Die is bestemd voor leerlingen die opvallen op basis van gedrag of sociaal-emotionele problematiek. De Tussenvoorziening biedt een kort traject van drie maanden of een langer verblijf van zes maanden en is gericht op observatie om de ondersteuningsbehoefte van de leerling in kaart te brengen. Daarnaast wordt er onderwijs verzorgd en vindt er psychodiagnostische onderzoek plaats. De ouders van G wensten echter geen plaatsing op de Tussenvoorziening te Emmen en hebben aangegeven dat G net zo goed naar het voortgezet speciaal onderwijs in Emmen zou kunnen gaan. Daarom is het traject van de toelaatbaarheidsverklaring ingezet. Als resterende mogelijkheid kan het samenwerkingsverband nog trajectbegeleiding bieden door middel van een ambulant begeleider vanuit cluster 3-4, maar het samenwerkingsverband twijfelt of dit voor G een afdoende oplossing zal zijn.

5. OVERWEGINGEN VAN DE COMMISSIE

Op grond van artikel 27c lid 2 sub b van de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) kunnen aan de Commissie geschillen worden voorgelegd die verband houden met de verwijdering van een leerling. Voor wat de beoordeling van de bevoegdheid van de Commissie betreft, stelt zij een voornemen tot verwijderen hieraan gelijk. Het geschil heeft hierop betrekking. Verweerder heeft immers in zijn e-mail van 27 juni 2016 kenbaar gemaakt verzoekers en G te willen horen voordat hij een besluit ten aanzien van het voornemen zou gaan nemen. Dit horen is op 25 augustus 2016 gebeurd en daarna heeft verweerder het voornemen tot verwijderen uitgesproken. De Commissie is aldus bevoegd. Nu verder het verzoek tijdig is ingediend zijn verzoekers met hun verzoek ontvankelijk. Omdat er sprake is van een voornemen tot verwijdering beoordeelt de Commissie of de regelgeving van passend onderwijs goed is uitgelegd en toegepast.

De afgelopen drie schooljaren zijn over het gedrag van G in het leerlingdossier bij herhaling opmerkingen geplaatst en zijn incidenten beschreven. Daarbij is meermaals een verband gelegd met de thuissituatie van G. De Commissie betreurt het dan ook dat verzoekers niet in staat waren om bij de zitting aanwezig te zijn. Verzoekers hebben bij het indienen van het verzoekschrift gevraagd of de Commissie ook het bezwaar tegen de toelaatbaarheidsverklaring kan beoordelen. De Commissie heeft in reactie op de ontvangst van het verzoekschrift partijen toegelicht dat zij die vraag van verzoekers niet kan honoreren, omdat zij niet de bezwaaradviescommissie is van

artikel 17a lid 13 van de WVO die voor bezwaarschriften tegen een toelaatbaarheidsverklaring is voorgeschreven.

De Commissie is op basis van het dossier en hetgeen is toegelicht ter zitting voldoende duidelijk geworden dat G bij het uitvoeren van schooltaken al lange tijd en ernstig wordt gehinderd door haar sociaal-emotioneel gedrag. Dit gedrag belemmert normale, reguliere onderwijsparticipatie. Met het vroegtijdig afbreken van de stage op een basisschool bleek het niet langer reëel dat G een diploma binnen de basisberoepsgerichte leerweg van het vmbo-onderwijs kon halen. Daardoor is voor de school van verweerder, die diploma-onderwijs aanbiedt, aan het einde van het schooljaar 2015-2016 een acuut probleem ontstaan bij het kunnen bieden van passend onderwijs aan G. Verweerder heeft deze problematiek aan het einde van het schooljaar 2015-2016 aan de ouders toegelicht en een observatieperiode voorgesteld bij de Tussenvoorziening van het samenwerkingsverband om via die weg van onderwijs en onderzoek de ondersteuningsbehoefte van G nader in beeld te brengen. Verzoekers waren het evenwel oneens met deze oplossing. Daarna is de school voor voortgezet speciaal onderwijs in beeld gekomen. Alhoewel partijen elkaar weerspreken of voor verzoekers voldoende duidelijk is geweest wat de aanvraag van een toelaatbaarheidsverklaring precies zou betekenen, blijkt uit het dossier dat moeder op 3 juli 2016 G heeft aangemeld bij een school voor voortgezet speciaal onderwijs. Kennelijk zijn verzoekers daarna van mening veranderd, hebben een bezwaarschrift ingediend tegen de toelaatbaarheidsverklaring en hebben willen vasthouden aan de inschrijving van G op de school van verweerder.

De aanwezigheid bij G van sociaal-emotionele problematiek is al gesignaleerd bij de overdracht tussen basisschool en de school van verweerder en is gedurende de drie daarop volgende schooljaren eigenlijk nauwelijks afgenomen. Verweerder heeft G het eerste jaar tijdig en adequaat onderzocht. Uit dit onderzoek zijn geen persoonlijkheidsstoornissen naar voren gekomen. De extra ondersteuning die de school de afgelopen jaren aan G heeft geboden is zowel onderwijsinhoudelijk geweest, maar was ook gericht op taakgerichtheid en structuur. Daarnaast is langdurig met verschillende middelen ingezet op de ontwikkeling van het sociaal-emotioneel functioneren van G. Daarbij is ook gebruik gemaakt van een deskundige partij die voor het gezin beschikbaar was, maar waar verzoekers om hun moverende redenen tot op heden geen gebruik van hebben gemaakt. De Commissie wil verweerder meegeven dat hij mogelijk via het samenwerkingsverband begeleidingsadviezen had kunnen inwinnen bij een school voor cluster-4. Maar dit laat onverlet dat voor de Commissie voldoende is gebleken dat de begeleidingsmogelijkheden voor de school van verweerder aan het einde van het vorige schooljaar waren uitgeput en dat er geen mogelijkheden meer beschikbaar meer waren om G succesvol door het omvangrijke praktijkdeel van de schoolopleiding naar een diploma te loodsen.

Gelet daarop is het voorstel van verweerder om de ondersteuningsbehoefte van G te onderzoeken via de Tussenvoorziening een passend voorstel geweest. Daarmee blijft G ingeschreven bij de school van verweerder en wordt voorkomen dat zij buiten het onderwijsproces raakt. De Commissie zal dan ook aanbevelen dat G zo spoedig als mogelijk start op de Tussenvoorziening. Daarnaast vindt de Commissie dat de stappen die richting het voortgezet

speciaal onderwijs zijn gezet, op basis van wat er thans bekend is over de ondersteuningsbehoefte van G, eveneens realistisch. G is gebaat bij een kleinschalige onderwijsomgeving met veel structuur, waar voldoende specialisme beschikbaar is voor de G belemmerende sociaal-emotionele component van haar gedrag, en waar zij intensief kan worden begeleid. Een dergelijke ondersteuningsbehoefte wijst op voortgezet speciaal onderwijs.

Verzoekers hebben zowel de Tussenvoorziening als het voortgezet speciaal onderwijs afgewezen. Verweerder is daarna uiteindelijk overgegaan tot een voorgenomen verwijderingsbesluit waarvoor naar het oordeel van de Commissie voldoende juiste redenen voor aanwezig waren. Het verzoek is daarom ongegrond.

De Commissie merkt nog op dat het dossier twee ontwikkelingsperspectieven bevat. Deze opp's bevatten geen duidelijke datering. Informatie over (de uitkomst van) het met de ouders gevoerde op overeenstemming gericht overleg en handtekeningen van de ouders ontbreken. Onduidelijk is of en wanneer deze opp's zijn vastgesteld. Inhoudelijk zijn de opp's summier omdat aan de verplichte onderdelen belemmerende en bevorderende factoren beperkt inhoud is gegeven. Het handelingsdeel van de opp's benoemt in beperkte mate de verschillende plannen en maatregelen die de school heeft uitgevoerd. Het is de verantwoordelijkheid van verweerder dat tijdens de periode op de Tussenvoorziening het ontwikkelingsperspectief wordt bijgesteld en daarover met de ouders op overeenstemming gericht overleg wordt gevoerd. Indien verweerder in een later stadium onverhoopt overgaat tot een definitief verwijderingsbesluit, zal hij aan het hiervoor genoemde nadrukkelijk aandacht dienen te besteden.

6. OORDEEL

Het verzoek is ongegrond.

7. AANBEVELINGEN

De Commissie beveelt aan dat G per direct start op de Tussenvoorziening van het samenwerkingsverband.

Indien de ouders van G de Tussenvoorziening, die tijdelijk is, afwijzen of dat traject afbreken, dan is een verwijzing naar het voortgezet speciaal onderwijs een voldoende passend alternatief.

Vastgesteld te Utrecht op 5 december 2016 door mr. J.P.L.C. Dijkgraaf, voorzitter, drs. R. Aerden, drs. L.F.P. Niessen, leden, in aanwezigheid van mr. S.J.F. Schellens, secretaris.

mr. J.P.L.C. Dijkgraaf
voorzitter

mr. S.J.F. Schellens
secretaris